

BAB VI

KACINDEKAN JEUNG SARAN

6.1. Kacindekan

Dumasar pedaran panalungtikan dina bab opat jeung bab lima, ieu di handap mangrupa kacindekan hasil panalungtikan anu ngawengku ulikan struktural, semiotik, sosiologi sastra aspék ajén inajén sosial budaya, jeung aprésiasi sastra.

6.1.1 Struktur

Téma kamanusaan jeung kaadilan sosial paling loba dipaké ku para sastrawati Sunda Patrem. Prosés kritik kana kajadian-kajadian kamanusaan jeung kahirupan sosial di tatar Sunda digambarkeun ngaliwatan konflik-konflik dina éta dua téma anu dominan. Sanajan kitu, téma séjén saperti téma réligi, jeung kadaulatan rakyat ogé nyampak dina carpon karya sastrawati Sunda Patrem.

Galur anu dipaké ku sastrawati Sunda Patrem loba ngagunakeun galur campuran jeung galur mérélélé pikeun ngagambarkeun guluyurna carita anu variatif. Galur campuran anu kompléks bisa méré informasi ngeunaan eusi carita sangkan leuwih logis. Salian ti éta, lantaran panjangna carpon kawatesanan, dumasar kana jumlahna sastrawati Sunda Patrem leuwih loba maké galur tunggal dibandingkeun sub-galur. Patali jeung éta hal, galur caritana ogé leuwih padet. Dumasar kana eusina, galur *peruntungan* jeung galur *penokohan* paling mindeng dipaké keur némbongkeun ésensi carita dibandingkeun jeung galur *pemikiran* anu ngajak nu maca neuleuman maksud-maksud anu nyamuni.

Palaku-palaku anu aya dina carpon-carpon karya Sastrawati Sunda Patrem diébréhkeun dumasar kana norma masarakat Sunda anu méré sugesti positif ka nu maca. Gambaran palaku-palaku anu watekna hadé, jadi picontoeun keur nu maca. Aya ogé palaku-palaku anu jadi pieunteungeun lantaran miboga watek anu goréng.

Latar-latar anu aya dina carpon-carpon karya Sastrawati Sunda Patrem leuwih loba ngagunakeun latar tempat pikeun ngahirupkeun carita sangkan karasa logis. Latar waktu jeung sosial dipaké pikeun tambahan kaayaan sosial masarakat.

Latar tempat anu digunakeun ilaharna di imah atawa di sabudeureunna, boh di kota boh di kampung. Pangna kitu, lantaran pasualan atawa konflik dina carita teu jauh tina masalah rumah tangga.

6.1.2 Semiotik

Unsur ikon métáforis digunakeun leuwih loba tibatan ikon imagis jeung diagramatis. Ieu hal patali jeung wangun karya sastra carpon anu ungkara basana loba anu ngumpamakeun.

Unsur indéks anu minangka gambaran ayana hubungan kausalitas anu kapanggih dina carpon-carpon karya sastrawati Sunda Patrem nya éta indéks réngkak paripolah. Ieu hal patali jeung konsép “nyata” dina karya sastra. Sangkan carita karasa leuwih nyata, pangarang ngagambarkeunna ngaliwatan déskripsi rigig, réngkak paripolah, jeung rasa anu karandapan ku para palaku.

Unsur simbol anu kapanggih dina carpon-carpon karya sastrawati Sunda Patrem miboga fungsi pikeun méré informasi konvénnsional ti pangarang ka nu maca, ogé ti palaku ka palaku séjén dina eusi carita.

6.1.3 Ajén-inajén Sosial Budaya

Ajén sosial anu kapanggih dina carpon-carpon karya sastrawati Sunda Patrem ngawengku ajén bebeneran anu nyindekel kana rasio hiji jalma luyu jeung konsép kaélmuan, ajén kaéndahan anu nyindekel kana unsur éstétika, ajén moral anu nyindekel kana hadé goréngna sikep hiji jalma di masarakat, jeung kaagamaan anu nyoko kana ajaran agama anu ngajelaskeun sikep, kalakuan, paréntah jeung larangan pikeun umat manusa. Ajén moral jeung ajén kaagamaan leuwih dominan tibatan ajén-ajén séjénna sabab miboga hubungan anu dalit dina prakna dilaksanakeun di masarakat.

Ajén budaya anu kapanggih dina 30 carpon karya sastrawati Sunda Patrem nya éta ajén téori anu nyoko kana bebeneran sacara ilmiah, ajén ékonomi anu patali jeung logika éfisiénsi matéri, ajén agama anu nyoko kana prinsip jeung aturan-aturan agama, ajén seni anu patali jeung éstétika dina ngajén barang atawa

kajadian, ajén kawasa anu patali jeung kasugemaan hiji jalma, jeung ajén solidaritas anu nyoko kana hubungan antarindividu sacara sosial.

Tina ieu hal katitén yén dina carpon-carpon karya wanoja pangarang teu saukur miboga ajén-inajén féminis, tapi ogé miboga ajén sosial budaya anu bisa dijadikeun salah sahiji bahan keur picontoeun atawa pieunteungeun keur nu macana.

6.1.4 Aprésiasi Sastra

Dina kagiatan aprésiasi sastra, modél sawala sastra di komunitas nulis carpon Panglawungan 13 bisa dipaké pikeun sarana implementasi tina hasil ieu panalungtikan. Carpon “Harga Hiji Surat” méré stimulus négatif ka nu maca ngeunaan palaku utamana, lantaran miboga sikep jeung watek anu goréng salaku awéwé. Sedengkeun carpon “Surat keur ka Sawarga” meunang méré stimulus positif ka nu maca ngeunaan palaku utamana, lantaran sikep jeung watekna anu hadé salaku awéwé.

5.2 Saran

Salaku bahan rékoméndasi tina ieu panalungtikan, aya sawatara saran pikeun para kritikus sastra Sunda, para aprésiator sastra Sunda, mahasiswa basa, sastra, jeung budaya Sunda, sarta para guru basa Sunda.

1) Pikeun para kritikus jeung aprésiator sastra Sunda

Lantaran dina carpon miboga ajén-inajén sosial jeung budaya, upama méré kritik kana hiji carpon leuwih hadé salian ti nyoko kana téori-téori sastra tapi bisa ogé dumasar kana tatapakan yén karya sastra mangrupa mimétik tina kahirupan sosial.

2) Pikeun mahasiswa basa, sastra, jeung budaya Sunda

Ieu panalungtikan bisa dituluykeun ku panalungtikan satuluyna keur kamekaran élmu pangaweruh widang sastra sunda modéren wangun prosa.

3) Pikeun guru basa Sunda

Hasil ieu panalungtikan, bisa dipaké salaku salah sahiji référénsi pikeun dijadikeun bahan pangajaran aprésiasi carpon dina pangajaran aprésiasi carpon di SMA, lantaran miboga ajén-inajén sosial budaya anu bisa numuwuhkeun pangalaman aprésiasi jeung kamampuh réspon sosial di lingkungan sabudeureunna.